

Karli
Sorosijak

Moj
mačji
život

Kreativni centar

Kreativni centar

Naslov originala

Carlie Sorosiak
MY LIFE AS A CAT

Text Copyright © Carlie Sorosiak 2020,
This translation of My Life as a Cat is published
by arrangement with Nosy Crow © Limited

Cover Illustration: Agnieszka Sozańska

Karli Sorosijak

Moj mačji život

Prvo izdanje
© Kreativni centar, 2022

S engleskog prevela

Tatjana Milosavljević

Ilustracija na koricama

Agnješka Sozanjska

Urednica

Irena Jovanović

Lektura

Nevena Živić

Priprema za štampu

Vesna Pijanović

Izdavač

Kreativni centar, Beograd, Gradištanska 8
tel.: 011 / 3088 446
www.kreativnicentar.rs
e-mail: info@kreativnicentar.rs

Za izdavača

Ljiljana Marinković, direktorka

Štampa

Kaligraf, Beograd

Godina štampe

2022

Tiraž

2000

ISBN 978-86-529-1083-0

Karli Sorosijak

Moj mačji život

S engleskog prevela Tatjana Milosavljević

Kreativni centar

1

Ljudi potpuno pogrešno zamišljaju vanzemaljce. Ponekad nas tako vidim na televiziji – ogromnih očiju, kože boje prolećnog zelenila – i upitam se: *Ko je ovo smislio? Odakle mu uopšte takva ideja?* Oliva mi stalno govori da ne gledam te serije. „Od toga ćeš samo ružno da sanjaš“, kaže. I onda isključimo televizor i udobno se smestimo pokraj prozora, osluškujući tihi šum talasa.

Istina, međutim, glasi da ja zapravo ne pripadam ovde – ne zastalno, ne zauvek. Zato putujemo ovim kamperom, jureći mračnim drumovima u gluvo doba noći. Oliva je u svom iznošenom kombinizonu i drži me u naručju.

A ja se ne vrpoltjim. Ne grebem. Nisam taj tip mačke.

„Nećeš me zaboraviti“, reče pritisnuvši čelo na moje. „Molim te, obećaj mi da nećeš.“

Miriše na tost sa cimetom i šampon od malina. U kosi ima šnale s belim radama. Pomislim načas da je slažem – iz ljubavi. Reči su tu, spremne: *Sećaću se do kraja sveta. Nikada neću zaboraviti.* Ali sve ovo vreme bio sam iskren prema njoj, a pravila intergalaktičkog putovanja su jasna.

Sutra ću zaboraviti sve što sam ikad osećao.

Oliva će u mom umu postojati samo kao podatak, kao obična informacija. Sećaću se njenih šnala s belim radama, naših subotnjih poslepodneva na Riglijevom keju – ali ne i kako sam se osećao dok smo delili peškir za plažu, zajedno čitali knjige, ili spavali pod suncem kasnog juna. A Oliva to ne zaslužuje. Ona je mnogo više od zbira činjenica.

Zapredem malodušno. Jedva i osetim brujanje u grudima.

„Možeš da odeš kući“, kaže Oliva s tračkom osmeha na licu. „Kući.“

Kamper ubrza, potom još više. Napolju je nebo prepuno zvezda. I želim da joj nekako stavim do znanja da će mi nedostajati sve ovo – ovaj osećaj da sam tako mali, tako *ovozemaljski*. Jesam li spreman da se vratim? Deo mene jeste. Ipak, kada zatorim oči, zamišljam sebe kako se zubima i noktima držim za zidove ovog kampera.

Oliva me spusti na pult i ja osetim pod šapama hladnoću plastike. Otvori laptop i okrene tastaturu prema meni pokretom koji kazuje: *Hajde,*

kucaj. Odmahnem glavom, međutim, osetim kako mi krzno podrhtava.

„Nećeš da pričaš?“, upita.

Šta da joj kažem? Dugujem Olivi bar toliko da joj dodatno ne otežavam. Stoga neću da upotrebim kompjuter. Neću da joj kažem kako se nadam da ću možda poneti nešto sa sobom. Ako se dovoljno dobro usredsredim, delić Olive utisnuće se u deo mene i pamtiću taj osećaj – kako je bilo poznavati devojčicu.

„Važi“, ona će sa uzdahom, zatvarajući laptop. „Barem pojedj svoje granule.“

Prionem na granule. Imaju ukus pastrmke i kiselkaste su. Žvaćem polako, uživajući u svakom zalogaju. Ovo mi je jedan od poslednjih mačjih obroka.

Nisam uvek živeo u ovom telu. I nisam se uvek zvao Lenard.

Oliva me potapše po glavi dok olizujem činijicu. „Znam da nisi želeo da budeš mačka“, kaže tiho, tako tiho da načulim uši ne bih li je čuo, „ali ti si jedna mnogo, mnogo dobra maca.“

Sada bih hteo kompjuter. Šape me svrbe da ot-kucam: *A ti si jedno mnogo, mnogo dobro ljudsko biće*. Zato što je ona stvarno takva. I ostaće takva još dugo pošto odem.

Ako dopustite sebi, možda vam se naša priča dopadne. Ona pripoveda o sendvičima sa sirom,

jednom akvarijumu i jednoj porodici. Pripoveda o smehu i tuzi i mom saznavanju šta znači biti čovek.

Kad sam došao na Zemlju, trebalo je da postanem ljudsko biće.

Neka to bude početak moje priče.

2

Gotovo tri stotine godina želeo sam da imam ruke. S vremena na vreme zamišljao sam sebe kako držim neki predmet u šaci, među sopstvenim prstima. Jabuku, knjigu, kišobran. Naslušao sam se tako divnih glasina o kišobranima – i o *kiši*, kako ti kaplje po koži. Ljudska bića to možda uzimaju zdravo za gotovo (dok stoje na ulici pod kišobranom koji ih samo napola štiti od letnjeg pljuska), ali obećao sam sebi pre nekoliko vekova da ja neću.

Sve je bilo tako strašno uzbudljivo kad sam uskočio u onaj zrak svetlosti.

Putovanje na Zemlju bilo je namenjeno sticanju saznanja o drugom načinu života.

A ja sam bio spreman.

Kad im se približi tristoti rođendan, svi pripadnici naše vrste imaju priliku da provedu mesec dana kao neko zemaljsko stvorenje – tako

proširujemo vidike, prikupljamo podatke i motrimo na komšije. Mogao sam da budem pingvin na Antarktiku ili divlja zver što krstari savanama Serengetija. Mogao sam da budem beli kit, vuk ili guska. Umesto toga, odabrao sam najveličanstvenije stvorenje na Zemlji: običnog čoveka.

Možda vam je moja odluka smešna, stoga osećam potrebu da je odbranim. Molim vas, zato, da se setite pingvina, koji odbijaju da sviraju violinu. Vukova, koji nemaju baš nikakve potrebe za kišobranima. Pa čak i gusaka, koje ne nalaze uživanje u umetnosti. Ali ljudi? Ljudi pišu knjige i razmenjuju misli uz šolju kafe, i stvaraju razne stvari mada za to nemaju nikakvog razloga. Bazeni, zvona na ulaznim vratima, liftovi – umirao sam od želje da otkrijem slasti svega toga.

Ipak, bilo mi je užasno teško da suzim svoj izbor. Zato što postoji toliko mnogo različitih *tipova* ljudskih bića. Želim li da nosim bermude i isporučujem poštu? Da li bi mi mrežica za kosu lepo stajala? Bih li mogao da postanem prava televizijska zvezda? Posle skoro pedeset godina predomišljanja, odlučio sam se za nešto skromnije. Primere nije svojim interesovanjima.

Šumar u nacionalnom parku. Šumar u Jeloustonu. Nije li to bila savršena zamisao? Dao bih sebi brkove i čizme, i treperavi sjaj u levom oku. U mislima sam vežbao kako pokrećem ručne zglobove

– jer imao bih ručne zglobove, znate – dok pokazujem prema raznim prirodnim lepotama. Predvođći grupu ljudi-turista, hodao bih snažno zamahujući kukovima, a u džepovima bi mi se našle razne korisne stvarčice: švajcarski vojnički nožić, mreža za leptire, gomila olovaka. Duhovitost je cenjena osobina među ljudima, pa sam čitavu godinu proveo isključivo pripremajući šale.

Koliko je šumara potrebno da promeni sijalicu? Dvadeset dva. Kapirate? *Dvadeset dva!* (Nisam bio sasvim siguran razumem li humor. Moja vrsta je sazdana od čiste energije i u našem prirodnom stanju baš i nismo u prilici da išta osetimo. Ali zar nema nečega osobeno smešnog u zakrivljenosti broja dva?)

Kad sam krenuo s rodne planete, zamišljao sam kako to izgleda kad ti se stomak trese od smeha. Bio je to dobar način da skrenem misli s obzirom na čudnovatost cele situacije. Moja vrsta poseduje kolektivnu svest, što znači da razmišljamo i postojimo kao zajednica, poput kapi u jednom zemaljskom okeanu – i bio sam nepripremljen za osećaj odvajanja od nje. Kad smo se razdvojili, nešto je tiho pucnulo. A onda, prvi put za tri stotine godina, našao sam se potpuno sam.

Iskreno, nisam bio sasvim siguran šta da radim sa sobom. U daljini su se videle kristalizovane planine moje planete, reke helijuma presijavale su se

pod zvezdama, ali uspeo sam da prizovem samo jednu pomisao: *Dovidenja za sada*.

Svetlosni zrak je zabrujao kad sam se zakačio za njega.

Ne bih li prekratio vreme na putu, uvežbavao sam neke nove viceve. *Zašto je pile prešlo ulicu?* Zato što je kao zemaljsko biće programirano da to radi. *Kuc-kuc?* Ko je? Niko. Vrata su ljudski izum, i na drugim planetama ne postoje. (Ha!)

Nisam siguran kad je sve pošlo naopako.

Možda u trenutku kad je počeo da mi niče rep.

Nalazio sam se sedam hiljada kilometara iznad Zemljine atmosfere kad je počeo da izbija – zavrnut, s kao ugalj crnim krznom. Nisam posedovao sposobnost da zinem od čuda – jer da jesam, baš bih to i uradio. A rep? Sem ako mi nije promaklo nešto od presudnog značaja u vezi s ljudskim bićima, nije trebalo da bude tu. Na brzinu sam pogledao oko sebe i pogodila me je silovita spoznaja: ovo nije bio pravi put do Zemlje. U svojoj želji da usavršim kuc-kuc šalu, skrenuo sam s kursa i tako došao u dodir s pogrešnim elementima. *Ti elementi*, pomešani sa Zemljinom atmosferom, pretvorili su me u...

Mačku.

Bio sam mačka i padao sam u Severnu Ameriku. Brže, sve *brže*, sletevši pravo na drvo. Kandže su mi se zarile u granu poda mnom i smesta sam

se sklupčao, a odmah potom ispravio, ugledavši krivudavi rep pričvršćen za moju stražnjicu. Trzao se – gotovo sam od sebe – kao da mi nešto govori. Osećao sam naprezanje šapa, vetar kako mi se provlači kroz veliki zarez na uvetu.

Kakva je to senzacija bila: osećati. Konačno osećati. Imati telo, pa makar i ne ono koje sam očekivao. Ipak, srce mi je udaralo kao ludo. Ništa što sam učio nije me pripremio za ovo. Sem nekoliko anegdota, o mačkama sam znao izuzetno malo. Kako da živim mesec dana kao mačka?

Silno sam se radovao rečima koje ću izgovarati na Zemlji. Već sam znao koje će mi biti omiljene. *Mandarina*: tako svečana, puna su je usta. *Jelouston*: nacionalni park, dom bizona i medveda, šuma i kanjona. *Duša*: damari u tvom telu. Probao sam da vidim da li će mi izaći iz grla – preko hrpavog jezika i očnjaka što su mi bockali usne – i začulo se samo krkljanje.

Sve je bilo samo moja krivica. To mi je bilo jasno. Prvo pravilo putovanja u kosmosu glasi da *ne smete dozvoliti da vam išta skreće pažnju*. Ali svest o tome nije doprinela da situacija postane manje zastrašujuća: sâm na drvetu, na drugoj planeti, ne znam jezik mačaka. Da li je komunikacija s ljudskim bićima uopšte moguća? Da li mačke kažu „muu“ – ili su to možda ptice? Pritom, osećao sam svu silu novih senzacija – koječega što uopšte

Od iste autorke

Kozmova porodica je u krizi. Kozmov zadatak je da je održi na okupu. On zna tačno šta treba da radi. Ali postoji jedan problem. Kozmo je zlatni retriever.

Ovo je dirljiva, smešna i topla priča o pokušaju jednog psa da spase svoju porodicu, postane zvezda i pojede mnogo šunke.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111(73)-93-31

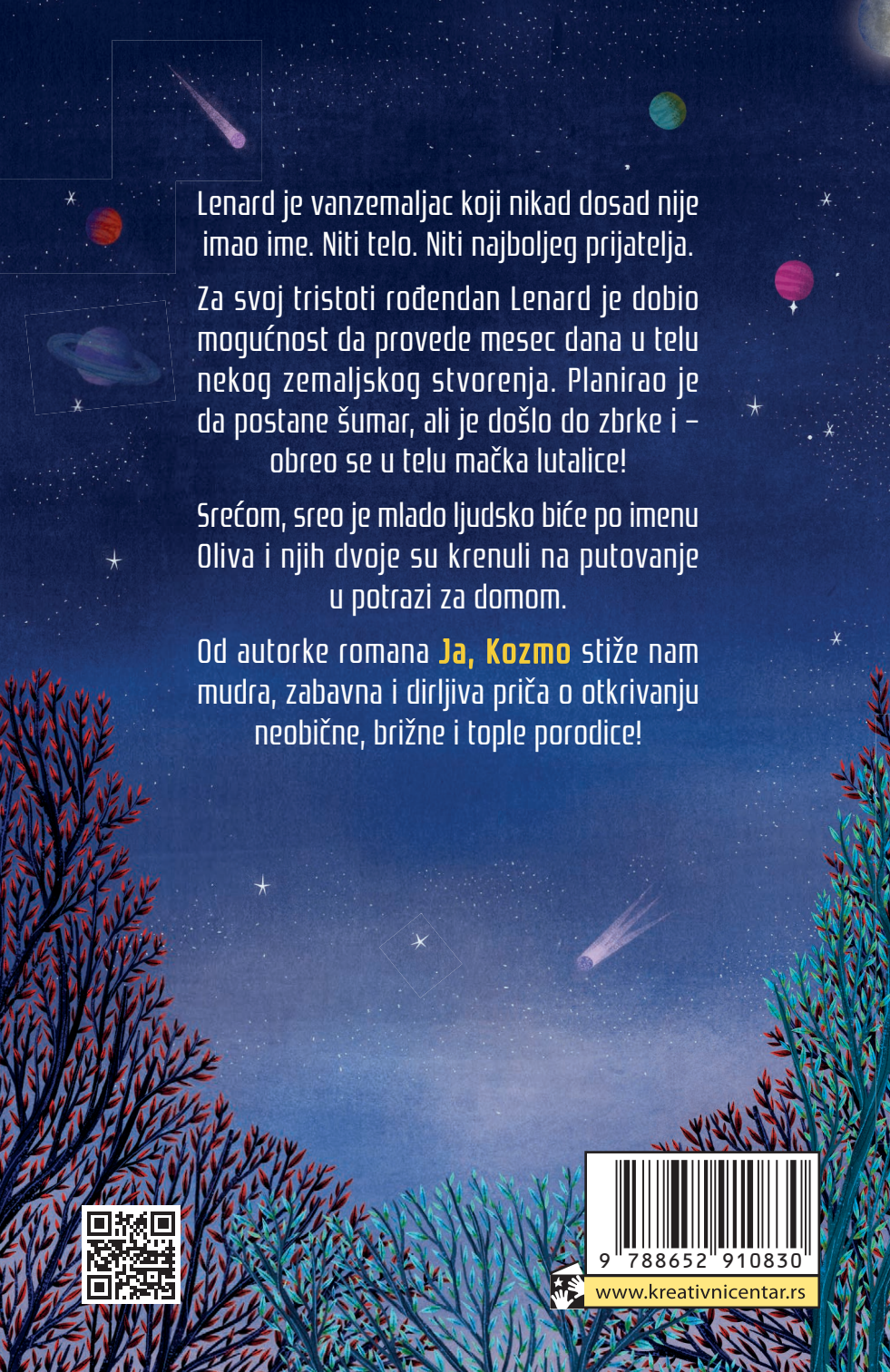
СОРОСИЈАК, Карли

Мој маџи život / Karli Sorosijak ; prevod
s engleskog Tatjana Milosavljević. – 1. izd. –
Beograd : Kreativni centar, 2022 (Beograd :
Kaligraf). – 244 str. ; 20 cm

Превод дела: My life as a cat / Carlie Sorosiak.
– Тираж 2.000. – О ауторки: str. [245].

ISBN 978-86-529-1083-0

COBISS.SR-ID 80031241

Lenard je vanzemaljac koji nikad dosad nije imao ime. Niti telo. Niti najboljeg prijatelja.

Za svoj tristoti rođendan Lenard je dobio mogućnost da provede mesec dana u telu nekog zemaljskog stvorenja. Planirao je da postane šumar, ali je došlo do zbrke i – obreo se u telu mačka lualice!

Srećom, sreo je mlado ljudsko biće po imenu Oliva i njih dvoje su krenuli na putovanje u potrazi za domom.

Od autorke romana **Ja, Kozmo** stiže nam mudra, zabavna i dirljiva priča o otkrivanju neobične, brižne i tople porodice!

9 788652 910830

www.kreativnicentar.rs